

การศึกษาระดับต้น

- การจัดการศึกษาสงเคราะห์ด้วยการสร้างศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์(ศพอ.)
- เป็นการนำแนวคิดการจัดตั้งมาจากประเทศศรีลังกา ว่าด้วยศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์
- โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกจิตสำนึกทางด้านศีลธรรม ประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงามให้กับประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนของประเทศ

การศึกษาระดับต้น

- การจัดการศึกษาสงเคราะห์ด้วยการสร้างโรงเรียนอบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
- สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- โดยมีวัตถุประสงค์ในการอบรมเด็กเล็กก่อนวัยเรียน

การศึกษาระดับสูง

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สถาปนาขึ้นเมื่อ พ.ศ.2432
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สถาปนาขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2436

พุทธศาสนาเชิงรุกที่สำคัญ

- โครงการพระธรรมทูตสายต่างประเทศ
- โครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
- โครงการสถานีวิทย์
- เป็นต้น

สรุปความหมาย

- เป็นการทำให้พระพุทธศาสนาครองความเป็นเสียงข้างมากในประเทศมาได้ยาวนาน พระสงฆ์ในอดีตได้ทำการเผยแพร่เชิงรุกด้วยการทำหน้าที่เป็นครูสอนเด็กและเยาวชน วัดในอดีตทำหน้าที่เป็นโรงเรียน พระสงฆ์ไม่ได้สอนแต่วิชาพระพุทธศาสนาเท่านั้นยังได้สอนวิชาต่าง ๆ อีกมาก ประชาชนเป็นศิษย์จึงเคารพเชื่อฟังพระสงฆ์

สังคหวัตถุ ๔

- ทาน
- ปิยวาจา
- อุตถจริย
- สมานัตตตา

ประโยชน์ของสังคหวัตถุ ๔

- ช่วยให้คุณคลำรงตนอยู่ได้ในสังคมด้วยความสุข
- เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจ สมานไมตรีระหว่างกัน
- เป็นเครื่องส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ให้มีความเคารพนับถือกันตามสมควรแก่ฐานะ
- เป็นเครื่องประสานองค์ประกอบต่างๆ ของสังคม ให้คงรูปอยู่และดำเนินไปได้ด้วยดี
- ช่วยส่งเสริมศีลธรรมและป้องกันความประพฤติเสื่อมเสียในสังคม

พระพุทธศาสนาบ่อเกิดแห่งการศึกษา

- จรธ ภิกษุเว จาริกัม พุชชนหิตาย พุชชนสุขาย โลกานุกมฺพาย อตถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสฺसानัน

พระพุทธศาสนาเป้าหมายการศึกษา

- เป้าหมายในด้านการดำรงชีพ
- เป้าหมายในด้านการพัฒนาสติปัญญา
- เป้าหมายในด้านการพัฒนาศีลธรรม

พุทธธรรมกับการบริหาร

การบริหาร Administration

- พระธรรมโกศาจารย์
- (Getting things done through other people)
- การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น
- POSDC

POSDC

- Planning   การวางแผน
- Organizing   การจัดองค์กร
- Staffing   งานบุคคล
- Directing   การอำนวยการ
- Controlling   การกำกับดูแล

ความหมายการบริหาร

- กิจกรรมต่างๆที่ทำโดยบุคคลสองคนขึ้นไป
- การกำหนดแนวทาง หรือนโยบาย
- การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์
- การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุด

POSDC

พุทธวิธีในการวางแผน

- เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด ธรรมอันเรากล่าวดีแล้ว เธอจงประพฤติพรหมจรรย์เพื่อกระทำที่สุดแห่งทุกข์ โดยชอบเถิด
- พรหมจรรย์   ไม่ได้มีไว้เพื่อแสวงหาลาภ
- คำสรรเสริญ   ไม่ได้มีไว้เพื่อศีล สมาธิ ปัญญา

พุทธวิธีในการวางแผน

- จกขุมา/Vition
- วิมุตติ
- ธมฺมวินยวิมุตติรส/เปรียบรสมหาสมุทฺร
- สพุพปาปสฺส อกรรมํ กุสลสฺสุปสมฺปทา
- สจิตฺตปริโยทปนํ เอตํ พุทฺธสํสาสนํ

พุทธวิธีในการจัดองค์กร

- การรับคนเข้ามาบวช/เปรียบแม่น้ำสายใหญ่
- สากยปุตติโย
- ฆนเต/อาวุโส
- พุทธบริษัท ๔

พุทธวิธีในการจัดองค์กร

- การกระจายอำนาจ
  - ธรรมราชา
  - งานด้านวิชาการ
  - งานด้านการบริหาร

พุทธวิธีในการบริหารงานบุคคล

- ญัตติจตุตถกรรม
- นิสสย/นิสสยมุตตก
- ไตรสิกขา
- บัว ๔ เหล่า

พุทธวิธีในการอำนวยการ

- ผู้บริหาร ผู้ที่ทำให้ผู้อื่นทำงานตามที่ผู้บริหารต้องการ
- ผู้นำ ผู้ที่ทำให้คนอื่นต้องการทำงานตามที่ผู้นำต้องการ
- อตตहित พรहित

พุทธวิธีในการอำนวยการ

- สอนให้รู้/ทำให้ดู/อยู่ให้เห็น (ยถาวาที ตถากาโร)
- ธรรมาธิปไตย/ไม่เผด็จการ
- พระตถาคตเป็นผู้ทรงธรรม เป็นธรรมราชา สักการะธรรม เคารพธรรม มีธรรมาธิปไตย ทรงจัดการรักษาปกครอง และคุ้มครองที่เป็นธรรม

พุทธวิธีในการกำกับดูแล

- ทรงบัญญัติพระวินัย
- การพิจารณา
- เปรียบมหาสมุทรกับซากศพ

พุทธธรรมในการบริหาร

- ธรรมาธิปไตย
- NO อัตตาทิปไตย/โลกาธิปไตย

ไม้สูงกว่าแม่้มักจะแพ้มบน
คนสูงเกินคนมักจะโค่นกลางคัน

“เมื่อฝูงโคข้ามปากแม่น้ำ ถ้าโคผู้นำฝูงไปตรง
โคเหล่านั้นย่อมไปตรงทั้งหมดในเมื่อโคผู้นำฝูงไปตรง
ในหมู่มนุษย์ก็เหมือนกัน ผู้ใดได้รับสมมุติให้เป็นผู้นำ
ถ้าผู้นั้นประพฤติธรรม ประชาชนนอกนี้ย่อมประพฤติ
ธรรมเหมือนกัน ประชาชนทั้งประเทศย่อมอยู่เป็นสุข
ถ้าพระราชาทรงดำรงอยู่ในธรรม”

ผู้นำในหัวใจคน

พระธรรมโกศาจารย์ (๒๕๔๙: ๒๕-๓๘) กล่าวว่า ผู้นำมีสองประเภท คือ ๑) ผู้นำที่นั่งอยู่บนหัวคน และ ๒) ผู้นำที่นั่งอยู่ในหัวใจคน ผู้นำที่สวมหัวโชนข่มคนอื่นตลอดเวลา จัดว่าเป็นผู้นำที่นั่งอยู่บนหัวคน ส่วนผู้นำที่หัดถอดหัวโชนออกทำตัวเป็นกันเองมี นินวตะคือ อ่อนน้อมถ่อมตนจะเป็นผู้นำที่นั่งอยู่ในหัวใจคน ผู้นำที่นั่ง อยู่ในหัวใจคนจะเป็นคนที่แข็งแกร่ง แต่ไม่แข็งกระด้าง อ่อนโยน แต่ไม่อ่อนแอ ดังนั้น ผู้นำต้องวางตัวอ่อนน้อมถ่อมตนเหมือนกับแม่น้ำ แม่น้ำยิ่งใหญ่เพราะวางตัวต่ำ จึงเป็นที่รองรับสายน้ำจากลำธารระแหงห้วยคลองหนองบึง ถ้าแม่น้ำอยู่สูงก็จะเล็กนิดเดียว แม่น้ำยิ่งใหญเพราะวางตัวต่ำ ฉันทิ ผู้นำยิ่งใหญเพราะวางตัวอ่อนน้อมถ่อมตน ฉันทิ

เศษ ๓ ชนิด

ปราชญ์ท่านสอนว่าเศษ ๓ ชนิดไม่ควรเก็บเอาไว้เพราะจะลุลามเป็นปัญหาใหญ่โตในภายหลังได้นั้นคือ เศษหิน เศษไฟ และเศษศัตรู

ผู้นำต้องไม่เก็บศัตรูเอาไว้และผูกมิตรใหม่ตลอดเวลา เพราะภษิตจีนสอนว่า “มีมิตรห้าร้อยคน ยังนับว่าน้อยเกินไป มีศัตรูหนึ่งคน ยังนับว่ามากเกินไป”

ขงจื้อเตือนว่า “อย่าหวังว่าใครไม่รู้ว่าท่านเก่ง หรือมีความสามารถ จงหวังแต่ว่าสักวันหนึ่งเมื่อคนเขายกย่องหรือเลื่อนตำแหน่งท่าน ท่านมีความเก่งและความสามารถสมกับที่เขายกย่องหรือเลื่อนตำแหน่งหรือเปล่า”

วิ.มหา. ๔/๒๒๖/๓๑๔

- “ขอท่านทั้งหลายจงอาศัย
ความกรุณาว่ากล่าวข้าพเจ้า
เมื่อข้าพเจ้าเห็นว่าผิดพลาด
ก็จักแก้ไขปรับปรุงตัวเอง”

พระพุทธศาสนาบ่อเกิดแห่งการศึกษา

- โย โว อานนท มยา ธมฺโม จ วินโย จ เทสิโต ปญฺญุตฺโต
โส โว มมจฺเจเน สตถา